

บทคัดย่อ

การศึกษา เรื่อง “วิธีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชน” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการที่ผู้ปกครองใช้ในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชน ปัญหาและอุปสรรครวมถึงแนวทางที่เหมาะสมและเป็นไปได้ในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนในครอบครัว โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม ได้แก่ นักเรียน ผู้ปกครอง เพื่อนนักเรียน และครูผู้สอน รวม 41 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ เก็บข้อมูลโดยการให้ผู้ตอบกรอกแบบสอบถามและผู้ศึกษาสัมภาษณ์เจาะลึกเพิ่มเติม

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นหญิง อยู่ในครอบครัวมารดาเลี้ยงเดี่ยว โดยนักเรียนเกือบทุกคนทำการบ้านและดูโทรทัศน์หลังเลิกเรียน ผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ได้อยู่ร่วมกันกับคู่สมรส มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพค้าขายและรับจ้าง รายได้ของครัวเรือนประมาณเดือนละ 10,000-20,000 บาท

นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความประพฤติดี มีเกณฑ์คุณธรรมจริยธรรมที่ครูประเมินว่าอยู่ในระดับพอใช้ถึงดีมาก ผู้ปกครองมีวิธีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม โดยเลือกใช้วิธีการต่าง ๆ ผสมผสานกันดังนี้ 1) สั่งสอนอบรมโดยตรงโดยบอกให้กระทำ หรือห้ามกระทำสิ่งใด ๆ ใช้การให้รางวัลและการลงโทษเป็นส่วนหนึ่งในการสั่งสอนอบรม 2) เป็นต้นแบบ 3) ลักษณะ คือ ตัวแบบจริง ตัวแบบสัญลักษณ์ และตัวแบบคำบอกเล่า 3) สอดแทรกเนื้อหาเพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมระหว่างทำกิจกรรมร่วมกันในวันหยุด และ 4) ใช้หลักศาสนาด้วยการพาบุตรหลานเข้าวัดทำบุญในวันหยุด สวดมนต์ก่อนนอน ซึ่งแจ้งให้รับรู้บาปอันเกิดจากการทำผิดศีล 5 และชี้แจงให้เห็นผลของการกระทำ

ปัญหาและอุปสรรคในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชน คือ สภาพสังคมอิทธิพลของเพื่อนและสื่อแขนงต่าง ๆ ผู้ปกครองและบุตรหลานมีเวลาทำกิจกรรมร่วมกันน้อย เด็กอยู่ไกลหูไกลตาพ่อแม่ และช่องว่างระหว่างวัยทำให้เกิดปัญหาการสื่อสาร

แนวทางที่เหมาะสมและเป็นไปได้ในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม คือ ผู้ปกครองควรใช้วิธีการหลายวิธีการร่วมกันเพื่อปลูกฝังให้บุตรหลานเป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรม และปรับใช้ให้ตรงกับสภาพครอบครัวของแต่ละบุคคล ผู้ปกครองควรยึดหลักเหตุผลในการให้รางวัลและลงโทษ เยาวชนต้องมีเหตุผลและใช้วิจารณญาณในการเลือกรับสื่อต่าง ๆ และไม่คล้อยตามตัวอย่างที่ไม่ดี และสื่อแขนงต่าง ๆ ควรตระหนักถึงบทบาทของและนำเสนอแต่สิ่งที่ดีช่วยสร้างคุณธรรมจริยธรรมที่ดีให้แก่เยาวชน